

Vårt særlig gode vennskap og de rike forbindelser

Taler

Harald 5

Dato

7 november 2005

Sted

Fredensborg, Danmark

Omstendigheter

Tale ved lunsj på Fredensborg slott

- 1 Deres Majestet,
Deres Kongelige Høyheter,
Kjære danske og norske venner,
- 5 Det er en spesiell glede å være til stede her i dag. I år er det 100 år siden unionen mellom Norge og Sverige ble oppløst, og det er ganske nøyaktig 100 år siden min farfar, prins Carl, min farmor, prinsesse Maud, og min far, Alexander, forlot Danmark for å bli det nye Norges nye kongefamilie.
- 10 Vi er her i dag for å markere, for å takke og for å se fremover. Kloge beslutninger ble tatt den gang som bidro til at begivenhetene i 1905 ikke førte til nye år med strid og splid, men til stabilitet og godt naboskap.

Men, jeg vil gjerne få begynne et stykke før 1905, nemlig i 1814.

- 15 I 1814 åpnet de utenrikspolitiske rystelser i Europa et vindu av nye muligheter for Norge. Danmark ble tvunget til å avstå Norge til Sverige. Samtidig mislikte nordmennene sterkt å bli brukt i det storpolitiske spill. I Danmark fikk kongens fatter, prins Christian Frederik, oppgaven med fortsatt å sikre Norge innenfor
- 20 det danske riksfellesskapet.

- Det var en oppgave som ble for stor, selv for en begavet politiker som prins Christian Frederik. Men at det nettopp var en politiker av hans støpning som samarbeidet med nordmennene i 1814, var heldig for Norge. Prinsens
- 25 samarbeid med riksforsamlingen la et godt grunnlag for suksessen i 1905. Da Norge likevel gikk inn i union med Sverige, var det som et land med selvstendighet i alle vesentlige innenrikspolitiske spørsmål.

30 Det reduserer ikke verdien av prinsens innsats at han gikk inn i arbeidet med det
mål å sikre Norges krone for seg selv. Nettopp i måten prins Christian Fredrik
kom til å se på forholdet mellom kongemakt og folk, ligger nemlig den andre
kimen til suksessen i 1905. Prins Christian Fredrik gikk ut av
grunnlovsforhandlingene i Norge overbevist om at en norsk konges posisjon i
35 første rekke hviler på den myndighet folket gir.

Dette var også budskapet den danske kongefamilien formidlet til de norske
politikere, som 90 år senere ønsket at prins Carl skulle ta imot Norges krone.
Dette skjedde etter invitasjon fra Regjering og Storting, men uten at folket
40 hadde sagt sitt.

Prins Carl sto urokkelig på at folket skulle velge sin Konge - som han sa "min
oppgave fremfor alt bør være å samle, ikke splitte!"

45 Prins Carl fikk det som han ville. Hans holdning bidro nok sterkt til at
gemyttene roet seg.

Disse to, prins Christian Fredrik og prins Carl, er naturligvis bare to av mange
dansker som gjennom tidene har bidratt sterkt til Norges utvikling.

50 Norge gikk inn i union med Sverige i 1814, men de sterke båndene mellom
Norge og Danmark ble ikke revet over.

Jeg tror vi trygt kan slå fast at få land har så tette forbindelser som Norge og
55 Danmark. Ingen andre land har gitt oss så mange impulser som nettopp
Danmark. Den nasjonale oppblomstring i Norge fikk god næring herfra. Og
København var byen der nordmenn som Grieg og Ibsen, senere Hamsun og
Munch, fikk inspirasjon. Norsk litteratur ble utgitt av forlag i København, og
Ibsens "Et dukkehjem" ble oppført for aller første gang på Det Kongelige Teater
60 her i byen. I HC Andersen-året passer det også godt å minne om at nordmenn
ser København gjennom briller skapt av lesningen av HC Andersens eventyr.
Det er godt for oss nordmenn å vite at også i dag føler norske forfattere og
musikere seg velkomne i København, hvor de leses og lyttes til, og møter
inspirasjon.

65 Også i dag er det deilig å være norsk i Danmark - og vi reiser hit ofte. Vi setter

pris på vennligheten og åpenheten vi møter her. Vi er i det kontinentale Europa, men har samtidig en følelse av å være hjemme. En kort spasertur rundt
70 marmorkirken ved Amalienborg, der de mange skikkelser fra dansk historie er portrettert, demonstrerer tydelig at vi vandrer rundt i felles arvegods. Når nordmenn føler seg så hjemme i København, er det jo også fordi vi på et vis er hjemme.

75 Turiststrømmen er nesten like stor den andre veien, noe som beviser at også dansker liker seg i Norge. Dansker setter pris på våre "svimlende høje bjerge" som de danske embetsmenn i gamle dager berettet hjem om, når de hadde seilt opp Oslofjorden.

80 Handel og investeringer, fusjoner og oppkjøp står sentralt i vårt bilaterale forhold. Våre økonomier er tett sammenvevd med en samhandel på mer enn 40 milliarder kroner. Vi er begge land som er opptatt av fornyelse og innovasjon.

Vi kan vel konstatere at Norge og Danmark er som et gammelt ektepar. Vi
85 kranbler litt av og til, men stort sett er vi forbløffende samkjørte.

Vi, som i disse tider igjen kan glede oss over at det kommer nye generasjoner til, tenker på at det som er nåtid og historie for oss, også er en del av forberedelsen for fremtiden. Vårt nære vennskap, den gode forståelsen og de tette relasjoner
90 mellom Danmark og Norge, er den beste forberedelse for et sterkt og godt samarbeid også i fremtiden. Det er dette som er kjernen for vår markering her i dag.

La oss derfor løfte våre glass og takke for det vi har fått, for vårt særlig gode
95 vennskap og de rike forbindelser mellom Danmark og Norge.

Kilde

www.slottet.no

Emner

1814, 1905, Danmark, Hilsningstale, Kongehuset, Union, Unionsoppløsning

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/vart-saerlig-gode-vennskap-og-de-rike-forbindelser>